

Kommissorium for analyse af fremtidig placering af renseanlæg i hovedstadsområdet

28. november 2019

Baggrund

Baggrunden for dette kommissorium er dels, at BIOFOS på lang sigt er udfordret på de nuværende tre renseanlæg, dels at der er indgået en principaftale mellem Regeringen og Københavns Kommune om anlæggelse af Lynetteholmen og at Hvidovre Kommune har offentliggjort en vision om etablering af et nyt erhvervsområde, kaldet Holmene.

BIOFOS har med sine tre renseanlæg (Lynetten, Avedøre og Damhusåen) iværksat en udbygningsplan, der med de nuværende prognoser til befolkningstilvæksten vil sikre kapacitet til spildevandsrensning i hovedstadsområdet frem til 2045. Udbygningsplanen vil samtidigt betyde, at udladning af kvælstof fra 2026 reduceres med ca. 25 % som følge af nye myndighedskrav. Udbygningsplanen indeholder desuden en række optimeringer på de nuværende renseanlæg, et projekt til samstyring i skybrudssituationer mellem opland og renseanlæg, et såkaldt fyrtårnsprojekt til optimering af energi- og CO₂-balancerne på renseanlæggende samt recirkulation af restprodukter.

BIOFOS er, uagtet udbygningsplanen, udfordret på de nuværende tre renseanlæg:

- Der vil være mangel på arealer til ny kapacitet efter 2045 med de nuværende prognoser og med de nuværende kendte teknologier. Der er også mangel på arealer til nye anlægsdele til imødekommelse af miljøkrav, såfremt disse skærpes efter 2026. Disse skærpelser kan fx være fjernelse af miljøfremmede stoffer, medicinrester, ingen accept af bypass ved skybrud mv.
- BIOFOS skal kunne imødekomme klimaforandringerne, herunder især kunne håndtere skybrud, der giver periodevis voldsomme forøgelser af spildevand, samt kunne sikre anlæggene mod højere vandstand.
- Der er forventninger til og nye krav om, at BIOFOS deltager aktivt til både den fortsatte grønne omstilling til et mere bæredygtigt samfund, herunder især bidrager yderligere til at fortrænge fossile energikilder med CO₂-neutrale energikilder, og til at understøtte den fortsatte opbygning af en cirkulær økonomi i samfundet. Spildevandets ressourcer skal udnyttes mere og ressourcerne, eksempelvis fosfor, skal tilbage i kredsløbet.
- Boliger og byens liv flytter tættere og tættere på, hvilket skaber øget risiko for klager over støj og lugtgener fra renseanlæggene.

Det anslås, at anlægning af et nyt anlæg vil indebære en samlet anlægs-, design-, projekterings-, og udbudsperiode på op til ca. 20 år. Derfor bør der ud fra disse hensyn senest i 2025 træffes principiel, strategisk beslutning for at imødekomme fremtidige kapacitetsbehov efter 2045 samt for undgå eventuelle unødige reinvesteringer i anlæg, der skal tages ud af drift.

Renseanlæg Lynetten fremgår af principaftalen fra oktober 2018 om Lynetteholmen om Renseanlæg Lynetten med følgende: "Det skal undersøges, om BIOFOS A/S kan have interesse i en ændret placering af Renseanlæg Lynetten. I så fald kan Lynetteholmen I/S erhverve arealerne, som i dag anvendes til Renseanlæg Lynetten, såfremt dette kan ske på en for alle parter hensigtsmæssig måde. Parterne er enige om, at man vil arbejde for, at BIOFOS A/S har et beslutningsgrundlag for på sigt at flytte Renseanlæg Lynetten. Til det formål vil staten tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag."

Hvidovre Kommune offentliggjorde den 7. januar 2019 en vision om anlæggelse af ni øer ud for Avedøre Holme, kaldet Holmene. Hvidovre Kommune ønsker at igangsætte et arbejde for at etablere fremtidens moderne erhvervsområde i forlængelse af det nuværende Avedøre Holme. En af de ni holme kaldes Green Tech Island, hvor "spildevandet fra hovedstadens beboere og virksomheder vil blive omdannet til rent vand. Det er her, slam og bioaffald kan laves til bæredygtig biogas."

Principaftalen om Lynetteholmen og Hvidovre Kommunes vision om Holmene giver en række nye muligheder for at imødekomme BIOFOS's udfordringer. Af disse årsager bør der allerede på nuværende tidspunkt igangsættes en proces frem mod en principiel, strategisk beslutning om den fremtidige placering af renseanlæg i hovedstadsområdet, der bør træffes tidligere end 2025, så fremt fordelene ved disse to muligheder skal udnyttes.

Formål

På den baggrund har bestyrelsen i BIOFOS besluttet at gennemføre en analyse, der har til formål at udarbejde et samlet beslutningsgrundlag for den fremtidige placering af renseanlæg i hovedstadsområdet.

Indhold

Bestyrelsen i BIOFOS har i juni 2019 igangsat to analyser internt i BIOFOS; "Fremtidige teknologiske muligheder" og "Tendenser, udfordringer og muligheder". Analyserne skal sigte mod både en udbygning af de eksisterende anlæg og mod et nyt anlæg. Tidsmæssigt skal analyserne sigte mod 2045, dvs. en 25 års horisont, hvor enten udbygning eller nyt anlæg skal være klar.

Beslutningsgrundlag for den fremtidige placering af renseanlæg i hovedstadsområdet skal indeholde flg.:

- Analysen skal dels omfatte, hvordan BIOFOS kan forholde sig til anlæggelse af Lynetteholmen og Holmene, dels hvordan BIOFOS udfordringer kan imødekommes på lang sigt.
- Der ønskes belyst flere scenarier, herunder som min. disse scenarier:
 - De nuværende renseanlæg forbliver på de tre nuværende lokaliteter
 - Renseanlæg Lynetten flyttes til enten Prøvestenen eller sammenlægges med det nuværende Renseanlæg Avedøre
 - De nuværende renseanlæg flyttes og samles i et nyt renseanlæg på Holmene
 - De nuværende renseanlæg flyttes og samles i et nyt renseanlæg på Prøvestenen
- Alle scenarier skal indeholde kapacitet på renseanlæggene frem til 2075.
- Hvert scenarium skal analyseres for de økonomiske konsekvenser, herunder fremtidigt takstniveau, investeringsbehov (inkl. levetidsforlængelser og evt. bortfald af disse), driftsomkostninger, finansiering (herunder eventuel køb/salg af arealer, oprydning mv.) samt konsekvenser for de økonomiske regulering af BIOFOS, skattebetalinger o. lign.
- De miljø- og klimamæssige konsekvenser (herunder påvirkning af nærmiljøet) for hvert scenarium skal beskrives, herunder hvorledes det enkelte scenarium kan bidrage til den grønne omstilling af samfundet, fx opbygning af cirkulær økonomi, produktion af nye produkter fra spildevandet mv.
- Gevinster og effekter for såvel BIOFOS som ejerkommunerne ved en eventuel flytning og samling i et nyt renseanlæg skal beskrives.
- De tidsmæssige forhold ved hvert scenarium skal klarlægges, herunder relationerne mellem BIOFOS og anlæggelse af Lynetteholmen hhv. Holmene.
- Hvert scenarium skal vurderes for, hvilke konsekvenser der vil være for omlægninger af forsyningernes spildevandsledninger i oplandet til renseanlæggene samt eventuelle konsekvenser for de kommunale klimatilpasnings- eller skybrudsplaner.

- I scenarier med et nyt renseanlæg skal beslutningsgrundlaget omfatte overordnede overvejelser om de arkitektoniske forhold, herunder hvordan anlægget kan integreres med omgivelserne og evt. også anvendes til rekreative formål.
- Hvert scenarium skal vurderes for risici, herunder hvordan disse kan håndteres.
- Muligheder for og konsekvenser ved at tilkoble andre renseanlæg uden for BIOFOS skal overvejes i analysen, såfremt sådanne ønsker fremsættes.
- Alle scenarier skal sammenstilles og vurderes op mod hinanden, med beskrivelse af fordele og ulemper, styrker og svagheder.
- Beslutningsgrundlaget skal indeholde resultatet af de to interne analyser i BIOFOS; "Fremtidige teknologiske muligheder" og "Tendenser, udfordringer og muligheder". Resultater fra den førstnævnte analyse skal være med fokus på teknologier, der øger kapaciteten, reducerer driftsomkostninger og investeringer samt reducerer arealbehov.

Møder og organisering

Bestyrelsen i BIOFOS inddrages løbende i udarbejdelsen af beslutningsgrundlaget og orienteres på hvert bestyrelsesmøde om status i den samlede analyse.

Der etableres en følgegruppe bestående af en repræsentant på enten direktør- eller chefniveau fra hver af BIOFOS' 15 ejerkommuner, en repræsentant på enten direktør- eller chefniveau fra hver af de otte forsyninger i oplandet til BIOFOS samt direktionen i BIOFOS. Adm. direktør i BIOFOS er formand for følgegruppen, der refererer til bestyrelsen i BIOFOS. Følgegruppen kan nedsætte en projektgruppe til specifikke delanalyser mv. til beslutningsgrundlaget. Der gennemføres møder hver anden måned i følgegruppen.

Det fælles borgmestermøde med borgmestrene i de 15 ejerkommuner vil på sine møder modtage en orientering om fremdriften i analysen samt have mulighed for at drøfte, koordinere og samordne denne analyse med projekterne om anlæggelse af Lynetteholmen og Holmene. Kommunaldirektørerne mødes inden hvert borgmestermøde.

Beslutningsgrundlaget fremlægges efter behandling af såvel følgegruppen som borgmestermøderne til bestyrelsen i BIOFOS, forventeligt i løbet af 2021. Efter bestyrelsens behandling kan beslutningsgrundlaget fremsendes til de 15 ejerkommuner med henblik på en politiske godkendelse. Herefter kan der gennemføres en formel godkendelsesproces gennem indgåelse af en principaftale mellem alle 15 ejerkommuner. Principaftalen kan sluttelig fremlægges på en generalforsamling i BIOFOS Holding A/S.

Kommunikation

Kommunikation om analysen, herunder fremskridt undervejs, skal ske åbent, proaktivt, troværdigt og genkendeligt. Det betyder, at der skal kommunikeres med imødekommenhed og i dialog, at der skal tages initiativ til kommunikation, at der skal formidles korrekt, hurtigt og rettidigt, samt at der anvendes kommunikationskanaler og platforme, så modtageren ikke er i tvivl om, at BIOFOS er afsenderen.

Økonomi

Deltagere i analysen betale selv for deltagelse, diæter, rejser mv. Omkostninger til eksterne konsulenter, mødefaciliteter mv. afholdes af BIOFOS.

Forslaget er godkendt af BIOFOS bestyrelse 13. september 2019 og justeret af BIOFOS bestyrelse 6. december 2019, med forbehold for en efterfølgende høring i alle 15 ejerkommuner.